

БЎЛАЖАК ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИ ЎҚИТИШДА МАХСУС МОБИЛ ИЛОВАЛАР ЯРАТИШ ЗАРУРИЯТИ (жисмоний тарбия мисолида)

С.С.Тажибоев – педагогика фанлари доктори (DSc), доцент

Е.Ю.Дауренов - доцент

Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети

А.И.Олимов - катта ўқитувчи

Жиззах давлат педагогика институти

Таянч сўзлар: таълим, жисмоний маданият ўқитувчилари, инновацион технология, мобил иловалар.

Ключевые слова: образование, учитель физкультуры, инновационные технологии, мобильные приложения.

Key words: education, physical culture teacher, innovative technology, mobile applications.

Долзарблиги: “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” Президентимиз Ш.Мирзиёевнинг 2019 йил 8 октябрда ПФ-5847-сонли Фармони эълон қилинди. Ушбу фармонда Ўзбекистон Республикасида олий таълимни тизимли ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларини белгилаш, замонавий билим ва юксак маънавий-ахлоқий ғазилатларга эга, муқтаил фикрлайдиган юкори малакали кадрлар тайёрлаш жараёнини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш, олий таълимни модернизация қилиш, илғор таълим технологияларига асосланган ҳолда ижтимоий соҳа ва иктисодиёт тармоқларини ривожлантириш кўзда тутилган [1].

Концепцияда бир қатор замонавий технологияларни жорий этган ҳолда миллий электрон таълим ресурслари яратилишини жадаллаштириш, хорижий электрон таълим ресурсларини таржима қилиш ишларини ташкил этиш, таълим жараёнида электрон ресурслар салмоғини босқичма-босқич ошириб бориш, электрон ўқув адабиётлар яратиш, уларни мобил қурилмаларга юклаб олиш мақсадида кутубхоналарда QR-код ёрдамида электрон ресурслар ҳақидаги ахборотларни жойлаштириш тизимини яратиш. Шунингдек таълим йўналишлари ва мутахассисликларининг ўзига хослигидан келиб чиқиб, таълим жараёнида халқаро миқёсда кенг қўлланиладиган замонавий дастурий маҳсулотлардан фойдаланишни ривожлантириш назарда тутилган.

Бугунги кунда бутун дунёда ахборот алмашишнинг қулай воситаси сифатида мобил технологиялар кенг қўлланилмоқда. Мобил технологиялар турмушимизнинг турли соҳалари, жумладан, ишлаб чиқаришда, саноатда, тиббиётда ва таълим жараёнида ўз ўрнини мукамал эгаллаб келмоқда [3,4].

Шу нуктаи назардан, олий ўқув юртларида мутахассисларни тайёрлаш жараёнини такомиллаштиришга ва уларнинг касбий тайёргарлигига қўйилган давлат таълим стандартлари талабларини амалга оширишга оид илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш, жумладан, махсус мобил иловалар яратиш, бўлажак жисмоний тарбия ўқитувчиларининг касбий фаолиятга оид ўқув-тарбия жараёнини самарали ташкил этишнинг шакл, метод ва воситалари, янги инновацион технологияларини ўқув жараёнига қўллаш, ихтисослик фанларидан бўлажак мутахассисларни касбий билим кўникмаларини ошириш учун ўқув-услубий таъминотларни яратиш каби ишларнинг етарли даражада олиб борилмаётганлиги ишимизнинг долзарблигини белгилайди.

Мақсад ва вазибалар. Юртимиз педагогика олий ўқув юртларининг жисмоний маданият йўналиши талабаларининг бугунги кунда таълим олиш жараёнида энг кўп ва қулай бўлган замонавий инновацион технологиялар ва дастурий воситалар жумладан мобил иловалардан фойдаланишларини ўрганиб таҳлил қилишни мақсад қилганмиз. Шу асосда:

1. Жисмоний маданият йўналишида кадрлар тайёрлашда ахборот технологиялардан фойдаланиш

даражаларини ўрганиш, таълим-тарбия жараёнида инновацион технологиялардан фойдаланишга муносабатларини ўрганиш илмий педагогик жиҳатдан таҳлил қилиш;

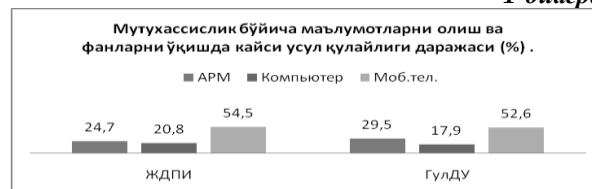
2. Бўлажак мутахассис-талабаларнинг фанлардан маълумотларни олиш ва мутахассислиги бўйича фанларни ўқишда бугунги кун талабларидан келиб чиқиб қайси восита ёки усул қулайлиги тўғрисида уларнинг фикрларини анкета сўровномаси орқали ўрганиш, каби вазибалар қўйилди.

Тадқиқот натижалари ва хулосалари.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирилиги томонидан 06.04.2016 йил 137- сонли буйруғи билан тасдиқланган 5112000-Жисмоний маданият бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларининг иккинчи боб иккинчи бўлимида ушбу йўналиш бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига бўлимлар бўйича малака талаблари қўйилган. Ушбу бўлимларнинг деярли барчасида рақоботбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши, глобаллашув шароитда кечаётган жараёнларда замонавий педагогик ва ахборот коммуникация технологияларини оқилона танлай олиш, ижодий ёндашув асосида метод ва технологияларнинг миллий менталитетга мослигини таъминлаш қобилиятларига эга бўлиши белгилаб қўйилган [2]. Шуларга асосланган ҳолда биз Жиззах давлат педагогика институти ва Гулистон давлат университети жисмоний маданият таълим йўналишининг юкори курсларида таҳсил олаётган бўлажак мутахассислардан бугунги кунда касбий билимларни эгаллашда қандай воситалар ва усуллар қулайлигини анкета саволномаси орқали ўргандик.

Ахборот олиш ва ўзаро алмашиш, маълумотларни йиғиш манбалари сифатида биз бўлажак мутахассисларга жисмоний тарбия ва спорт бўйича маълумотларни олиш ва мутахассислиги бўйича фанларни ўқишда улар учун қайси восита қулайлигини ўргандик (1-диаграмма).

1-диаграмма

Диаграммдан кўриниб турибдики Жиззах Давлат педагогика институти талабалардан 24,7%, Гулистон Давлат университети талабаларининг 29,5% ахборот ресурс марказидан ўз соҳалари бўйича маълумотларни олишда ва фанлардан билимларини оширишда фойдаланар эканлар. Албатта бугунги кунда ҳар бир ОТМ ахборот ресурс марказида яратилган шароитларни ҳолати, таълим йўналишлари кесимида мавжуд ўқув адабиётларини бугунги кун талабидан келиб чиқиб шакллантирилганлигини ҳам эътиборга олиш лозим.

Ахборот технологияларнинг шиддат билан ривожланиши ушбу соҳада ҳам катта ўзгаришларга олиб келмоқда. Мобил телефонлардан фақат алоқа воситаси сифатида фойдаланилган бўлса, ҳозирда

турли операцион тизимли смартфонлар компьютер бажарадиган ишларни деярли хаммасини амалга оширмоқда. Шу сабабли респондентлардан ЖДПИ 54,5%, ГулДУ 52,6% мобил телефонлар орқали, шахсий компьютерда эса, ЖДПИ 20,8%, ГулДУ 17,9% ишлашни афзал кўришар экан.

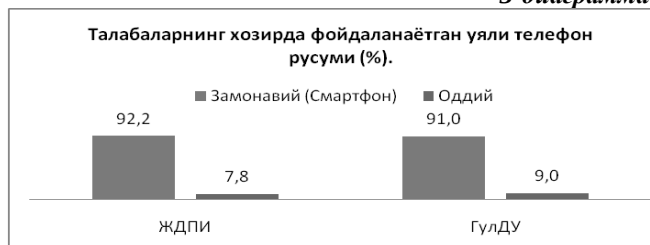
Бундан бир неча йил олдин интернетдан фойдаланиш учун фақатгина шахсий компьютерлардан фойдаланилар эди. Бугунги кунда эса интернет фойдаланувчиларининг аксарияти мобил телефонлари орқали фойдаланаётгани бизга маълум. Ушбу масалада ёшларни берган маълумотлари ҳам фикримизга яққол исбот бўлди. Интернетдан фойдаланиш учун кўпроқ шахсий компьютерданми ёки мобил телефондан фойдаланишларини ўргандик (2-диаграмма).

2-диаграмма

1. Юқоридаги маълумотларга асосланган ҳолда бугунги куннинг ёшлари, бўлажак мутахассисларимизнинг ҳаётларида мобил телефонлар борган сари кириб бормоқда. Албатта бунинг учун зарур меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳам ишлаб чиқилмоқда. Замоновий смартфонлар учун зарурий дастурий воситалар ишлаб чиқишдан олдин талабаларнинг шу русмдаги мобил телефонлари билан таъминланганлик даражасини ўргандик (3-диаграмма). Хозирда талаба ёшларимизнинг аксарияти яъни ЖДПИ 92,2%, ГулДУ 91,0% замоновий операцион тизимга эга бўлган мобил телефонлардан фойдаланишларини маълум қилишди.

3-диаграмма

Бугун мобил қурилмалар ҳаётимизда алоҳида аҳамиятга эга. Турли соҳаларда ва бизнес вазифалар

Адабиётлар

1. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ПФ-5847-сон Фармони 2019 йил 8 октябрь. Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси ахборот тизими «LexUZ».
2. 5112000-Жисмоний маданият бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги. –Тошкент: 2016, 28-б.
3. Доскажанов Ч.Т., Даненова Г.Т., Коккоз М.М. Роль мобильных приложений в системе образования. // Международный журнал экспериментального образования. № 2. 2018, -С.17-22.
4. Камалов Р.Р. Реализация мобильного обучения на самостоятельных занятиях физической культурой в вузе. Камалов Р.Р., Касаткин К.А., Наговицын Р.С. // Вестник развития науки и образования. 2013, № 5. -С.162-168.

РЕЗЮМЕ

Мақолада таълим жараёнида инновацион технологияларнинг роли ва бўлажак жисмоний тарбия ўқитувчиларининг касбий билимларини ошириш учун бугунги кун талабларидан келиб чиққан ҳолда фойдаланиш учун зарурий дастурий воситалар, жумладан, махсус мобил иловалар яратишнинг зарурияти ўрганилган.

РЕЗЮМЕ

В статье исследуется роль инновационных технологий в образовании и необходимость создания специальных мобильных приложений, в том числе использование современных мобильных приложений для повышения профессиональных знаний будущих учителей физкультуры.

SUMMARY

The article examines the role of innovative technologies in education and the need to create special mobile applications, including the use of modern mobile applications to enhance the professional knowledge of future physical education teachers.

4-диаграмма

Хулоса. Юқоридаги таҳлилимиздан хулоса қилишимиз мумкинки, бугунги кундаги бўлажак ёш кадрларимиз АКТни, жумладан, замоновий мобил қурилмаларни жуда яхши ўзлаштириб олганлигини инобатга олиб, ўз билимларини касбий малака ва маҳоратларини ошириш учун восита сифатида фойдаланишимизни жамиятнинг ўзи такозо этмоқда.

Турли техник муаммоларга таянган ҳолда, мобил қурилмаларни қўллаш инсоннинг шахсий ҳаёти ва шахсий ҳавфсизлигида негатив акс этиши мумкин. Мавжуд камчилик ва чегаралашларга қарамай, мобил технологиялар тез тарқалмоқда ва келажақда энг самарали ўқитиш методларидан бири бўлиши мумкин. Мобил иловалар бугунги кун талабларидан келиб чиқиб қизиқарли, тўғри ва аниқ ишлаб чиқилиши ўқитишнинг самарасига ва бўлажак мутахассислар ўз билимларини, касбий малака ва маҳоратларини оширишга олиб келиши мумкин. Талабаларга билим беришда мобил иловалардан фойдаланиш ғоясини амалга оширишининг кўпгина аспекти мавжуд. Ўз олдимизга тўғри мақсад қўйиб, барча афзал ва камчилик томонларини кўриб чиқиб, замоновий таълим жараёни сифатини ошириш учун мустаҳкам база яратиш зарур, бу эса замон билан ҳамнафас бўлишдир.